

DETERMINANTES

CASTELLANO:

¿Qué son?

Una clase de palabras que tienen como función presentar al sustantivo, limitando o precisando su significado. Se colocan delante de él y concuerdan en género y número. Todos los determinantes, excepto el artículo, pueden funcionar también como pronombres.

GALEGO:

Que son?

Unha clase de palabras que teñen como función presentar o substantivo, ao mesmo tempo que limitan e precisan o seu significado. Colócanse diante del e concordan en xénero e número. Todos os determinantes, excepto o artigo, poden funcionar tamén como pronomes.

Tipos:

- Artículos (determinados e indeterminados) / artigos
- Demostrativos
- Posesivos
- Numerales / numerais
- Indefinidos
- Interrogativos, exclamativos

1. Artículos / artigos

- Formas del artículo (castellano):

	Determinado			Indeterminado	
	Masculino	Femenino	Neutro	Masculino	Femenino
Singular	el	la	lo	un	una
Plural	los	las		unos	unas

- En castellano registramos las siguientes contracciones del artículo determinado con las preposiciones: **al** (a + el), **del** (de + el). Ejemplos:

Hoy no quiero ir al cine.

Coge las llaves del coche.

- Formas do artigo (galego):

	Determinado		Indeterminado	
	Masculino	Feminino	Masculino	Feminino
Singular	o	a	un	unha
Plural	os	as	uns	unhas

ESA (Educación Secundaria para Adultos)

- En galego, o artigo determinado contrae obrigatoriamente coas preposicións *a, en, de, con* e *por*; tamén pode contraer coa conxunción comparativa *ca*. E o artigo indeterminado contrae coas preposicións *en, de* e *con*.

		Artigos determinados			
		o	a	os	as
Preposicións	a	ao/ó	á	aos/ós	ás
	con	co	coa	cos	coas
	de	do	da	dos	das
	en	no	na	nos	nas
	por	polo	pola	polos	polas
Conxunción	ca	có	cá	cós	cás

		Artigos indeterminados			
		un	unha	uns	unhas
Preposicións	en	nun	nunha	nuns	nunhas
	de	dun	dunha	duns	dunhas
	con	cun	cunha	cuns	cunhas

2. Demostrativos

- Formas del demostrativo (castellano):

	Masculino	Femenino	Neutro
Singular	este, ese, aquel	esta, esa, aquella	esto, eso, aquello
Plural	estos, esos, aquellos	estas, esas, aquellas	

- Formas do demostrativo (galego):

	Masculino	Feminino	Neutro
Singular	este, ese, aquel	esta, esa, aquela	isto, iso, aquilo
Plural	estes, eses, aqueles	estas, esas, aquelas	

- En galego, as formas de masculino e feminino contraen coas preposicións *en* e *de* e o indefinido *outro*.

	Este	Ese	Aquel
De	deste, desta, destes, destas	dese, desa, deses, desas	daquel, daquela, daqueles, daquelas
En	neste, nesta, nestes, nestas	nese, nesa, neses, nesas	naquel, naquela, naqueles, naquelas
Outro	estoutro, estoutra, estoutros, estoutras	esoutro, esoutra, esoutros, esoutras	aqueloutro, aqueloutra, aqueloutros, aqueloutras

3. Posesivos

- Formas del posesivo (castellano):

PERSONA	SINGULAR	PLURAL
1ª persona singular	mi / mío / mía	mis / míos / mías
2ª persona singular	tu / tuyo / tuya	tus / tuyos / tuyas
3ª persona singular	su / suyo / suya	sus / suyos / suyas
1ª persona plural	nuestro / nuestra	nuestros / nuestras
2ª persona plural	vuestro / vuestra	vuestros / vuestras
3ª persona plural	su / suyo / suya	sus / suyos / suyas

- Formas do posesivo (galego):

PERSOA	SINGULAR	PLURAL
1ª persoa singular	meu / miña	meus / miñas
2ª persoa singular	teu / túa	teus / túas
3ª persoa singular	seu / súa	seus / súas
1ª persoa plural	noso / nosa	nosos / nosas
2ª persoa plural	voso / a	vosos / vosas
3ª persoa plural	seu / súa	seus / súas

4. Indefinidos

- Formas de los indefinidos (castellano):

Variables en género y número	Variables solo en número	Variables solo en género	Invariables
algún / alguno otro mucho poco demasiado todo tanto cierto ningún / ninguno	bastante tal cualquiera quienquiera	varios sendos	alguien algo más menos demás nada nadie

- Formas dos indefinidos (galego):

Invariables	cada, menos, máis, demais, calquera...	
Variables	En xénero	varios, ambos, entrambos...
	En número	tal, bastante
	En xénero e número	un, algún, ningún, moito, pouco, abondo, todo, outro, certo, mesmo, tanto, demasiado, propio

- En galego, os indefinidos *algún* e *outro* contraen na fala e na escrita coas preposicións *de* e *en*.

	Algún	Outro
De	dalgún, dalgunha, dalgúns, dalgunhas	doutro, doutra, doutros, doutras
En	nalgún, nalgunha, nalgúns, nalgunhas	noutro, noutra, noutros, noutras

5. Numerales / numerais

- Formas de los numerales (castellano):

CARDINALES	UNO, DOS, TRES, CUATRO... ONCE, DOCE, TRECE, CATORCE, QUINCE, DIECISÉIS... VEINTE, VEINTIUNO, VEINTIDÓS, VEINTITRÉS... TREINTA, TREINTA Y UNO...
ORDINALES	PRIMERO, SEGUNDO, TERCERO, CUARTO, QUINTO... UNDÉCIMO, DUODÉCIMO...
MULTIPLICATIVOS	DOBLE, TRIPLE, CUÁDRUPLE...
PARTITIVOS	MEDIO, TERCIO, CUARTO...
Especifican con exactitud el número de seres a los que remiten	
Señalan el orden en que se sitúa el ser u objeto designado	
Indican la cantidad multiplicada de seres y objetos señalados	
Señalan las partes en que se dividen un todo.	

- Formas dos numerais (galego):

Numeración arábiga	Numeral		Numeración arábiga	Numeral	
	Cardinal	Ordinal		Cardinal	Ordinal
0	cero	—	16	dezaseis	décimo sexto/a/os/as
1	un/unha	primeiro/a/os/as	17	dezasete	décimo sétimo/a/os/as
2	dous/dúas	segundo/a/os/as	18	dezaoito	décimo oitavo/a/os/as
3	tres	terceiro/a/os/as	19	dezanove	décimo noveno/a/os/as, décimo nono/a/os/as
4	catro	cuarto/a/os/as	20	vinte	vixésimo/a/os/as
5	cinco	quinto/a/os/as	21	vinte e un/ unha	vixésimo primeiro/a/os/as
6	seis	sexto/a/os/as	30	trinta	trixésimo/a/os/as
7	sete	sétimo/a/os/as	32	trinta e dous	trixésimo segundo/a/os/as
8	oito	oitavo/a/os/as	40	corenta	cuadraxésimo/a/os/as
9	nove	noveno/a/os/as, nono/a/os/as	50	cincuenta	quincuaxésimo/a/os/as
10	dez	décimo/a/os/as	57	cincuenta e sete	quincuaxésimo sétimo/a/ os/as
11	once	undécimo/a/os/as, décimo primeiro/a/os/as	60	sesenta	sexaxésimo/a/os/as
12	doce	duodécimo/a/os/as, décimo segundo/a/os/as	70	setenta	septuaxésimo/a/os/as
13	trece	décimo terceiro/a/os/as	80	oitenta	octoxésimo/a/os/as
14	catorce	décimo cuarto/a/os/as	90	noventa	nonaxésimo/a/os/as
15	quince	décimo quinto/a/os/as	100	cen, cento	centésimo/a/os/as

- En galego, tamén temos:
 - **Numerais multiplicativos:** dobre, triplo, cuádruplo, quintuplo, séxtuplo, séptuplo, óctuplo, nónuplo, décuplo.
 - **Numerais partitivos:** medio, terzo, cuarto...

5. Interrogativos, exclamativos

- Formas de los interrogativos, exclamativos (castellano):

Qué	¿Qué día vienen tus padres? ¡Qué emoción!
Cuál, cuáles	¿Cuál es tu número de teléfono?
Cuánto, cuánta, cuántos, cuántas	¿Cuánto dinero cuesta esta camisa? ¡Cuánto dinero!

- Formas dos interrogativos, exclamativos (galego):

Que	Que día veñen teus pais? Que emoción!
Cal, cales	Cal é o teu número de teléfono?
Canto, canta, cantos, cantas	Canto diñeiro custa esta camisa? Canto diñeiro!

Ámbito de Comunicación

Lengua castellana y Literatura / Lingua galega e Literatura

ESA (Educación Secundaria para Adultos)

Ámbito de Comunicación

Lengua castellana y Literatura / Lingua galega e Literatura

ESA (Educación Secundaria para Adultos)